De la basmul popular românesc la basmul cult european

Oana CHELARU*

Keywords*: folktale*, *fairy tale*, *terminological difficulties*, *literary origins*, *rituals/ dreams origins*, *comparative analysis*

Între speciile epicii româneşti, un loc important îl ocupă basmul popular, care se impune atenţiei ca un fenomen narativ complex şi reprezentativ pentru mentalitatea comunităţilor noastre tradiţionale, dar nu numai, fenomen în jurul căruia discuţiile legate de origine, terminologie, clasificare şi delimitare funcţională au ridicat multe controverse şi au trasat multe direcţii, de la teoriile mitologice ale Fraţilor Grimm, până la cea onirică a lui Ludwig Laistner şi Bogdan Petriceicu Hasdeu. Încă de la Simion Florea Marian (1892) se observă ambiguitatea semantică ce înconjoară speciile prozei populare, iar încercarea de a defini în mod strict noţiunile de basm, poveste, povestire, legendă, snoavă se loveşte de întrepătrunderea sferelor semantice ale conceptelor. Consultând *Dicţionarul explicativ al limbii române* (1998), descoperim următoarele definiţii: „basm, basme, s.n. = 1. Naraţiune (populară) cu elemente fantastice supranaturale, care simbolizează forţele binelui şi ale răului în lupta pentru şi împotriva fericirii omului. – Expr. (Fam) a se face de basm = a se face de râs. 2. Născocire, minciună, scornitură. – din sl. basni" (DEX, 1998: 86, s.v. *basm*); „legendă, legende, s.f. = 1. Povestire în proză sau în versuri care conţine elemente fantastice sau miraculoase, prin care se explică geneza unui lucru, a unei fiinţe, etc., caracterul aparte al unui eveniment (istoric), al unui erou (mitic) sau al unui fenomen" (*Ibidem*: 566, s.v. *legendă*); „poveste, poveşti, s.f. = 1. Specie a epicii (populare = în proză în care se relatează întâmplări fantastice ale unor personaje imaginare în luptă cu personaje nefaste şi în care binele triumfă; basm; p. ext. naraţiune cuprinzând fapte posibile sau reale. […] – Născocire, scornitură, minciună […], din sl. povesti" (*Ibidem*: 832, s.v. *poveste*); „povestire, povestiri, s.f. = 1. Acţiunea de a povesti şi rezultatul ei, povestit – naraţiune literară de dimensiuni relativ reduse, care conţine un fond liric" (*Ibidem*, s.v. *povestire*); „snoavă, snoave, s.f. = Mică povestire (de tip popular) cu conţinut anecdotic – din sl. iz nova, din nou" (*Ibidem*: 998, s.v. *snoavă*).

La o primă vedere – chiar superficială – atrage atenţia inconsecvenţa definiţiilor: basmul este definit ca naraţiune populară; povestea, ca basm; legenda, ca povestire; povestirea ca naraţiune literară; iar snoava, ca mică povestire. Caracterizarea popular sau de tip popular vine între paranteze. O primă idee pe care o putem desprinde din abordarea strict filologică a termenului ar fi că noţiunile se

* Colegiul Naţional „Al.I. Cuza", Ploieşti, România.

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

definesc una prin cealaltă şi că basm este sinonim cu poveste. Ceilalţi termeni se individualizează prin elemente ce ţin de conţinut: legenda explică, snoava provoacă râsul iar povestirea are un fond liric (în acest ultim caz, se iveşte o întrebare retorică, însă: nu există şi povestiri de tip popular, care relatează anumite evenimente reale, lipsite de orice sentimentalism, emoţionante sau alte noţiuni care intră în sfera semantică a noţiunii liric?). Marginalizarea caracterizării popular sau de tip popular şi absenţa precizării că basmele, ca şi poveştile, pot fi şi culte (aparţin unui autor cunoscut, de exemplu Mihai Eminescu, *Făt – Frumos din lacrimă*) sunt două aspecte prea puţin luate în considerare, pentru că, spre deosebire de spaţiul european, basmul românesc este, cu preponderenţă, unul spus, destinat performării în comunitate, şi nu unul scris, destinat cititului.

Cercetările întreprinse de culegătorii şi teoreticienii preocupaţi de fenomenul povestitului încearcă să clarifice dificultăţile terminologice semnalate. Într-o ordine cronologică mai mult sau mai puţin aleatorie, Lazăr Şăineanu precizează:

> Poveştile populare sunt desemnate la noi, mai ales în Muntenia, cu termenul basm sau basn; Vorba poveste, deşi obicinuit sinonimă cu basm, are şi româneşte o sferă mult mai întinsă, putând desemna alternativ: legendă, snoavă şi chiar proverb (povestea vorbei) (Şăineanu 1978: 53).

La rândul său, Ovidiu Bîrlea afirmă:

> În Transilvania şi în Moldova, parţial şi în Muntenia, se foloseşte denumirea de poveste. Astăzi cuvântul basm a început să fie înlocuit de către sinonimul său mai puternic poveste. Pe alocuri prin Muntenia subcarpatică se mai păstrează diferenţierea dintre cei doi termeni (Bîrlea 1966: 53).

Acelaşi Ovidiu Bîrlea va preciza, în 1979, că se impune termenul *basm* cu acelaşi înţeles ca şi germanul *Märchen*, englezescul *tale,* sau francezul *conte*. În timp, sub influenţa culegătorilor de basme muntene Nicolae Filimon şi Petre Ispirescu, „termenul basm a fost adoptat în terminologia literară cu acest sens mai restrâns, basm propriu-zis, corespunzător germanului *eigentliches Märchen* şi englezescului *ordinary folktale*" (Bîrlea 1981:147). Termenul *basm* se regăseşte numai la români cu sensul de „naraţiune pluriepisodică, plină de peripeţii miraculoase sau neobişnuite" (*Ibidem*), întrucât la sârbi *basna* înseamnă fabulă animală. Pe de altă parte, Ion Cuceu (1999) stabileşte vechimea termenului poveste (secolele al XVI-lea – al XVII-lea, aproape odată cu primele texte în limba română), dar şi găseşte diferenţe între poveste (istorie a unei vieţi de domn: eveniment istoric narat, întâmplare reală sau superstiţioasă; naraţiune, aproape indiferent de specie) şi basm = sl. basn, basnă (minciună, născocire); deci basm = naraţiune fabuloasă. Sinonimia celor doi termeni este o realitate istorică, dar nu se poate vorbi despre o sinonimie perfectă: *poveste* are o sferă semantică mai largă decât *basm*, iar acesta din urmă se include în cea dintâi. În ceea ce priveşte celelalte noţiuni, de reţinut este definiţia lui Arnold Van Gennep referitoare la legendă: „În legendă, locul este indicat cu precizie, personajele sunt indivizi determinaţi, faptele lor au un fundament care pare a fi istoric şi posedă însuşiri eroice" (Van Gennep 1997: 39), cu precizarea: „vom înţelege prin legendă o povestire localizată, individualizată şi obiect al credinţei" (*Ibidem*: 43). Termenul de snoavă cunoaşte, în diverse definiţii, un element comun – adesea accentuat – şi anume, caracterul satiric, ironic, comic. Cât

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

despre povestire, Ovidiu Bîrlea o apropie de legendă (individualizată de autor prin caracterul explicativ) precizând însă că „termenul vrea să denumească toate narațiunile despre fapte contemporane săvârşite de povestitori, sau la care aceştia au fost martori" (Bîrlea 1966: 37).

Plecând de la noțiunea generică de narațiune populară, am putea grupa termenii definiți anterior în funcție de frecvența elementului supranatural (şi implicit, de gradul de prezență al realului). Astfel, pe o primă treaptă se situează *povestea şi basmul*, ca noțiuni sinonime, desemnând un spațiu al întâmplărilor miraculoase, extraordinare, al ființelor fabuloase. Pe următoarea treaptă s-ar găsi *legenda*, în care, de asemenea, pot fi prezente evenimente supranaturale, dar totul este subordonat unui scop foarte precis, şi anume, explicarea genezei unui fenomen, a existenței unui lucru etc. Cu o treaptă mai jos ar fi *snoava* care, deşi are un caracter satiric, ironic, poate conține şi elemente miraculoase; iar pe ultima treaptă şi cea mai aproape de adevăr şi verosimilitate, s-ar plasa *povestirea* care are la bază dacă nu experiența directă a povestitorului atunci o pățanie auzită de la alții. Toate noțiunile se situează astfel într-o relație de interdependență, *firul* comun tuturor fiind prezența elementului supranatural, a fantasticului. În ceea ce ne priveşte, reținem termenul *basm*, (mai puțin sinonimul *poveste*) ca termen–cheie pentru dezbaterea ce va urma. Precizări suplimentare sunt aduse de profesorul Silviu Angelescu, în studiul dedicat *Legendei,* specie privită în comparație cu basmul şi povestirea. Astfel, basmul este definit ca:

> […] o poveste de dimensiuni ample a unor întâmplări neadevărate, denunțate ca atare prin sistemul formulelor de deschidere şi de închidere a narațiunii; povestitorul nu-şi confundă persoana cu cea a eroului, revendicând, însă, de regulă, calitatea de martor infidel al întâmplărilor relatate şi asumându-şi proprietatea asupra narațiunii; evenimentele relatate de basm sunt proiectate într-un trecut fabulos şi într-un spațiu fabulos-în forma obişnuită a tărâmului celălalt; fabulosul constituie o prezență intensă în narațiune: ființe, obiecte, acțiuni fabuloase adăugate timpului şi spațiului fabulos; fabulosul se află sub control uman; narațiunea se desfăşoară într-un stil formular sigur, prin faptul că formulele basmului alcătuiesc un lexic poetic bogat; limbajul basmului aparține unui marcat stil solemn şi este puternic arhaizant, iar narațiunea este ritmată prin duplicarea sau triplicarea situațiilor epice, ceea ce are drept consecință efecte de retardare (Angelescu 2002: 37–38).

Alți cercetători, printre care profesorul Nicolae Constantinescu, consideră criteriul întinderii ca potrivit, până la un anumit punct, în delimitarea speciilor narative, fără a pierde din vedere caracterul dinamic şi permanentele schimbări la care sunt supuse speciile literaturii populare. De asemenea, „specializarea, în strânsă legătură cu funcția categoriilor folclorice, dar şi cu intenția şi atitudinea performerului şi a grupului constituie alte posibile criterii viabile pentru delimitarea acestora" (Constantinescu 1988: 99). Aşadar, diversitatea criteriilor de clasificare a categoriilor prozei populare reflectă varietatea conținutului, aspect semnalat şi pe teren internațional. În acest caz, lucrurile trebuie nuanțate, pentru că specificul culturii româneşti impune un model oral al basmului, pe când culturile occidentale îşi îndreaptă cu precădere atenția asupra narațiunilor scrise, pornind afirmațiile privind originea acestei specii din scrierile lui Straparola.

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

Dincolo însă de semnificaţiile specifice pe care basmul şi narativitatea, în general, le au în cultura românească, abordările internaţionale ale termenului pun în discuţie aspecte diferite, mai ales că termenii sunt diferiţi. La o simplă căutare pe internet, se observă cu uşurinţă folosirea termenului *fairy tale* ca denumire generală pentru ceea ce înseamnă basm. Însă diferenţierile basm fantastic, basm nuvelistic, basm cu animale nu se regăsesc, pentru că accentul cade asupra producţiilor scrise şi nu asupra celor orale, inexistente, de altfel, în cultura actuală. Stith Thompson foloseşte termenul *folktale* ca echivalent al germanului *Märchen,* dar totdată atrage atenţia asupra sensului mai larg pe care îl dobândeşte această noţiune. *Wonder tale* şi *fairy tale* sunt folosiţi în comparaţie cu legenda, de care îi deosebeşte conţinutul bazat pe întâmplări miraculoase, ieşite din comun, aşadar, o delimitare strict funcţională, bazată pe aspecte legate de specificul speciei (cf. Thompson 1951: 4–21). Mai aproape de prezent, profesorul Jack Zipes redefineşte termenii discuţiei şi îşi propune să înţeleagă de ce „classical fairy tales" au un impact atât de mare asupra receptorilor, fie în forma efectivă, a textului, fie în versiunile cinematografice:

> Why are these classical fairy tales so catchy when there are so many other fascinating and artistic tales that are just as good if not better than the canonical tales we tend to repeat and predisposed to know? (Zipes 2006: 1).

O precizare se impune: profesorul Zipes înţelege prin "classical/ canonical fairy tales" "the adaptation of stories like Cinderella, Little Red Riding Hood, Sleeping Beauty […] from the oral tradition of folkore for aristocratic and middle-class audiences as print culture developed in the 16th and 17th centuries" (*Ibidem*), deci, o abordare diferită, întrucât cultura românească populară înseamnă, înainte de orice, relatare, povestire, transmitere prin viu grai a unei producţii care, prin circulaţia ei continuă, dobândeşte permanent noi şi noi semnificaţii. Limba engleză utilizează termenul *folktale* pentru a desemna ceea ce în limba română este cunoscut ca basm popular, iar originea basmelor este discutată în legătură cu texte scrise aparţinând secolelor al XVI-lea şi al XVII-lea. Din acest punct de vedere, Ruth B. Bottigheimer îşi susţine cu argumente opinia conform căreia basmele ("fairy tales") îşi au punctul de plecare în creaţia literară a lui Giovanni Francesco Straparola care, în anii 1550, a creat nucleul a ceea ce va deveni mai târziu schema clasică a basmului. Cercetătoarea americană contrazice cu hotărâre alte teorii privind originea basmelor, deoarece, în opinia ei, teoria supravieţuirii basmelor din secolele anterioare este greu de crezut:

> […] the majority of scholars understood their nineteenth- and twentieth-century observations of oral traditions as faithful reflections of stories that they believed had been told in the ancient and medieval worlds. For them, sixteenth- and seventeenth-century European fairy tales were expressions of an ancient oral tradition derived from peasants and nursemaids, whom scholars reflexively inserted into their folklore histories. Many scholars still hold this view. This prevailing assumption is an error that needs to be corrected (Bottigheimer 2010: 447–448).

Ca şi Jack Zipes, Ruth Bottigheimer are în vedere basmele tipărite, specifice culturii occidentale, aşadar, nu acordă atenţie aspectului oralităţii, pe care nu o recunoaşte ca trăsătură definitorie a basmelor.

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

Diferitele opinii privind legătura dintre basmul spus, povestit şi cel scris, de autor, sunt sintetizate de doi cercetători finlandezi, Satu Apo şi David Hackston, care, într-un articol din revista "Marvels and Tales", pornesc de la două întrebări esenţiale datând, de altfel, de la începutul secolului trecut : "whether the genre of the wonder tale arose from writers' creative processes or from traditional oral narrative" şi "to what extent fairytales published in modern times have influenced the tales of folk narrators recorded during the 1800's" (Apo, Hackston 2007: 21). Concluzia lor, după ce sesizează atât exagerările cât şi scăderile altor teorii, este că basmele populare ale secolului al XIX-lea au fost influenţate de literatura cultă, iar această influenţă a determinat constituirea mai multor categorii de limită între literatura cultă şi cea populară: "fairy tale literature composed in a literary style (Straparola, Basile); fairy tale writers influenced by oral narrative (the Grimm brothers); popular entertainment literature (chapbooks, broadsheets, newspapers)" (*Ibidem*: 29), distincţii care pot fi aplicate, respectând proporţiile, şi culturii româneşti, dacă avem în vedere colecţiile şi culegătorii sfârşitului de secol al XIX-lea şi începutului de secol al XX-lea, care interveneau voit şi conştient în textele producţiilor culese (Petre Ispirescu, Dumitru Stănescu şi alţii). Aşadar, distincţia basm cult-basm popular se referă la termeni aparţinând unor culturi diferite ca origine şi evoluţie. Basmul popular românesc înseamnă producţia creată în oralitate, care este –de fapt, care era – performată în oralitate şi care, cu fiecare reproducere, devenea o variantă a unui model deja consacrat.

Din această perspectivă, se stabileşte un raport specific între basmele povestite, culese în timp de diferiţi cercetători, de la Petre Ispirescu şi Ion Pop-Reteganul, până la Ovidiu Bîrlea şi Ionel Oprişan, pe de o parte, şi, pe de altă parte, cele culte, aparţinând unor autori cunoscuţi, care adesea pornesc de la modele populare, pe care le transformă în creaţii originale. În contemporaneitate şi respectând principiile culegerii ştiinţifice, Ionel Oprişan oferă, într-o serie din care au apărut deja unsprezece volume, basme fantastice, basme ale înţelepciunii şi basme nuvelistice din toate provinciile locuite de români, cu intenţia mărturisită de a atrage atenţia asupra povestitului, ca fenomen viu încă, dar care se îndreaptă, inevitabil, spre o criză de proporţii:

> Din păcate, însă, atracţia televizorului şi mai ales fărâmiţarea vieţii sociale, din ultimii ani, i-au izolat pe bunii naratori de auditoriul necesar debitării basmului. Ei există şi uneori (destul de rar) se manifestă, dar specia ca atare trece – oricât de bogate şi valoroase materiale s-ar publica – printr-o veritabilă criză (Oprişan 2005: 8).

Un basm din al doilea volum al seriei (volum apărut sub titlul specific *Frumoasa Lumii*, dedicat, deci, ipostazelor feminine din naraţiunile populare), basmul intitulat *Ţăranca împărătească*, cules în 1986 de la informatorul Vasile Plăcintă, originar din Bălţi, Basarabia, poate fi considerat o variantă a *Cenuşăresei* (ATU 510), o ilustrare a cazului în care modelul literar influenţează oralitatea. Basmul cules de Ionel Oprişan prezintă o situaţie tipică: o fată de condiţie umilă ajunge soţia prinţului şi, mai târziu, împărătească. Fata reuneşte toate calităţile stabilite prin tradiţie ale eroinei: „Fata asta, atât era de harnică, atâta era de... pe orice punea mâna, mergeau strună lucrurili" (*Ibidem*: 34), astfel încât frumuseţea ei atrage atenţia prinţului care, în ciuda împotrivirii ei, o răpeşte şi o duce „în capitală"

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

(*Ibidem*). Ileana (aşa cum o cheamă pe fată) are numele obişnuit al personajului feminin din basmele româneşti, nume care a căpătat valoarea de simbol al frumuseţii şi desăvârşirii. Ea este o fată de om sărac, dar fără ambiţii de mărire şi conştientă de limitele pe care i le impune propria condiţie: „Nu, că eu nu am şcoală mare" – îşi recunoaşte, deci, lipsa de educaţie, incompatibilă, în viziunea ei, şi, indirect, a povestitorului-creator cu traiul citadin. Schimbările de mentalitate care reflectă evoluţia basmului sunt vizibile în atitudinea celor din jur faţă de Ileana: tânăra împărăteasă nu mai este prigonită de mama-soacră sau de vreo slujnică ori rivală invidioasă, care să-i schimbe copiii, ci se face indispensabilă tuturor prin calităţile de tămăduitoare de care dă dovadă. Sublinierile performerului vin să evidenţieze modernizarea unui tipar care valorifică din plin modelul arhaic de gândire şi comportament: „Şi ea nu-l îngrija cu medicamente de-aiestea clasice, ci numai cu ceaiuri medicinale" (*Ibidem*: 35).

Elementul fabulos este aproape inexistent în acest basm, pentru că fata nu are de înfruntat nicio situaţie dificilă şi nici măcar împotrivirea împăratului-socru, care se topeşte ca prin farmec atunci când Ileana îl îngrijeşte, tot cu ceaiuri medicinale şi-l vindecă după atacul căruia îi căzuse pradă. Din opozant, „împăratu bătrânu" se converteşte, şi el, în admirator al ţărăncii care i-a cucerit pe toţi prin calităţile ei: „ţ-ai luat o ţărancî, ţ-ai luat o fimei di jos şî uiti, esti cea mai capabilî fiinţî femeiascî" (*Ibidem*: 36). În mentalitatea povestitorului-creator, însă, tocmai această ascensiune socială culminând cu tronul împărătesc este un lucru mai puţin obişnuit, după cum neobişnuit este şi finalul propriu-zis al basmului, care nu se termină cu viaţa fericită a cuplului, ci cu moartea tragică a unicului lor fiu: „Şî o căzut ficioru împăratului, adica nepotu-mpăratului, o căzut la datorie. Ş-o fost o mari jali. Şi cu aceasta sî terminî povestea dintre aceşti împăraţi şî ţărancă" (*Ibidem*). Aşadar, un basm în care fantasticul, conceptul convenţional care denumeşte specia, este realizat prin percepţia personală a naratorului care transformă destinul fericit prin tradiţie al unei fete care îşi depăşeşte condiţia în viaţa tragică a unei mame care îşi pierde unicul fiu. Basmul cules de Ionel Oprişan poate fi subscris ciclului Cenuşăresei, cu rezerva că eroina nu este nici persecutată de mama vitregă, dar nici ajutată de spiritul mamei moarte sau de animale fermecate. De asemenea, sfârşitul nefericit al naraţiunii atrage atenţia asupra unei posibile imixtiuni a literarului în spaţiul naraţiunii populare.

Pe de altă parte, modelul de la care se revendică basmul *Ţăranca împărătească*, *Cenuşăreasa*, în varianta fraţilor Grimm, prezintă situaţia tipică a eroinei persecutate de mama şi surorile vitrege, dar care, cu toate acestea, devine soţia prinţului. Punctele comune ale celor două creaţii se referă la condiţia umilă a eroinei, a cărei frumuseţe atrage atenţia prinţului, intenţionat, într-un caz, involuntar, în celălalt. Căsătoria şi schimbarea statutului social devin răsplata firească a fetei care îl îngrijeşte pe prinţ cu devotament sau care suportă cu stoicism umilinţele şi muncile grele. Se poate, observa, deci, perpetuarea unei concepţii, aproape cu valoare general-valabilă: cei buni şi virtuoşi sunt răsplătiţi, mai ales în ordinea basmului fantastic, unde nici măcar nu se cere răsplata, pentru că ea este de la sine înţeleasă. În felul acesta, echilibrul existenţial este restabilit, fără ca ordinea firească să fie afectată. Este posibil ca basmul cules de Ionel Oprişan să ilustreze o realizare specific românească a unor motive din tipul

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

Cenuşăresei, ca o demonstraţie a universalităţii schemelor tradiţionale ale basmului, scheme respectate atât de modelul popular, cât şi de cel cult.

Basmul popular românesc, în ipostazele culese de Ionel Oprişan, înfăţişează o naraţiune în care se regăsesc atât funcţiile identificate de Vladimir Propp ca elemente definitorii ale speciei, cât şi situaţiile tipice, începând cu echilibrul iniţial şi până la pedepsirea celor buni şi răsplătirea celor răi sau formulele care ordonează spaţiul naraţiunii. Circulaţia în oralitate a nenumărate ediţii din *Basmele* fraţilor Grimm susţine posibilitatea sau chiar probabilitatea ca anumite motive, situaţii, întâmplări din acestea să fie preluate de povestitori, involuntar sau nu. În acest fel, drumul basmului popular spre cel cult devine unul extrem de scurt, iar creaţiile populare pot fi împărţite în creaţii populare propriu-zise, creaţii de graniţă, între literatura populară şi cea cultă şi creaţii culte care valorifică voit şi conştient modelul popular. Numai că este dificil să precizăm în ce măsură scrisul influenţează oralitatea sau invers.

Bibliografie

Aarne 1961: Antti Aarne, Stith Thompson, *The Types of the Folktale,* în "Folklore Fellows Communications", vol. LXXV, No. 184, Helsinki.

Angelescu 2002: Silviu Angelescu, *Legenda*, Bucureşti, Editura Valahia.

Apo, Hackson 2007: Satu Apo, David Hackson, *The Relationship between Oral and Literary Tradition as a Challenge in Fairy-Tale Research*, în "Marvels and Tales", vol. 21, no. 1.

Bîrlea 1966: Ovidiu Bîrlea, *Antologie de proză populară epică*, vol. I-II, Bucureşti, Editura pentru Literatură.

Bîrlea 1981: Ovidiu Bîrlea, *Folclorul românesc*, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva.

Bottigheimer 2010: Ruth Bottigheimer, *Fairy Godfather, Fairy-Tale History, and Fairy-Tale Scholarship: A Response to Dan Ben-Amos, Jan M. Ziolkowski, and Francisco Vaz da Silva,* în "Journal of American Folklore", vol. 123, no. 490.

Constantinescu 1988: *Implicaţii teoretice în delimitarea categoriilor narative contemporane*, în „Memoriile Secţiei de Filologie, Literatură şi Arte", seria IV, tomul X.

Cuceu 1999: Ion Cuceu, *Fenomenul povestitului*, Cluj, Editura Fundaţiei pentru Studii Culturale Europene.

DEX 1998: *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.

Van Gennep 1997: Arnold Van Gennep, *Formarea legendelor*, Iaşi, Editura Polirom.

Oprişan 2005: Ionel Oprişan, *Basme fantastice româneşti*, Bucureşti, Editura Vestala.

Thompson 1951: Stith Thompson, *The Folktale*, New York.

Şăineanu 1978: Lazăr Şăineanu, *Basmele române în comparaţiune cu legendele antice*, Bucureşti, Editura Minerva.

Zipes 2006: Jack Zipes, *Why Fairy Tales Stick*, Routledge, Taylor and Francis Group, New York.

Romanian Folktale versus European Fairy Tale

The present study deals with the differences and the similarities between the two literary genres, namely the folktale and the fairy tale, which are seen from a terminological point of view. The various classifications presented are meant to make evident the specific

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)

notes of the folktale and of the fairy tale, implying Romanian and international studies. The fairy tale, as compared to the folktale, is a written production, aspect specific to foreign cultures, whereas the Romanian folktale is mainly an oral creation. From this point of view, some American scholars, such as Jack Zipes or Ruth Bottighimer take into consideration only the literary origin of the fairy tales, while the Romanian studies are concerned with the origin of the folktale seen in connection with rituals and/or dreams. The study has, also, an application, as the theoretical considerations are illustrated by the comparative analysis of two creations, namely, "Cinderella" from the collection of the Grimm Brothers and "The Peasant Empress" from Ionel Oprişan's collection of "Romanian Fantastic Folktales".

BDD-V2637 © 2013 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:53:48 UTC)